

H O Ş G E L D i N i z..

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
BİLİMSEL ARAŞTIRMA METODOLOJİ DERSİ

2

ETKİLİ SUNUM PLANLAMASI

Dr. Ahmet SALTIK

www.ahmetsaltik.net

**Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı AbD**

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
BİLİMSEL ARAŞTIRMA METODOLOJİ DERSİ

3

SUNUM PLANI

- Öğrenim hedeflerinin konması,
- Etkili bir sunumun planlanması,
- Etkili sunum yapabilmek için gerekli temel bilgilerin edinilmesi,
- Öğren(i)cilerin, sunumlarını etkin biçimde, yapabilmeleri için “bilişsel” beceriler edinmesi.

Abstract

This paper discusses plan presentation, the second phase in user tailored advice giving.

Its main task is to determine what knowledge must be provided to ascertain that the user comprehends the plan and is able to perform it, even if he / she detects unexpected obstacles.

Öz....

5

Abstract

Plan presentation is guided by a model of the user's knowledge and of her / his capabilities to perform actions in the domain.

Finally we describe how to bias the plan generation process to prefer plans that contain as little information unfamiliar to the user as possible.

*Detlef Küpper and Alfred Kobsa. User-Tailored Plan Presentation.
www.ics.uci.edu/~kobsa/papers/2001-UM01-kuepper-kobsa.pdf, 01.05.08*

ÖĞRENİM HEDEFLERİ..

6

- Etkili sunum yapmanın önemini kavrama,
- Sunum teknikleri hakkında temel bilgileri edinme,
- Sözsüz ve sözel iletişim becerilerini etkili olarak kullanma,
- Görsel işitsel araçları kurallarına uygun, iletişimi koparmadan kullanma,
- Etkili sunum için bilişsel ve uygulamalı beceriler edinme..

ETKİLİ BİR SUNUM YAPABİLMEK İÇİN;

7

- Amaca uygun bir sunum planı geliştirmek,
- Sözsüz ve sözel iletişim becerilerini etkili olarak kullanabilmek,
- GörSEL işitsel araçları teknik kurallarına uygun, iletişimi koparmadan kullanma,
- Zamanlamaya uymak,
- Hedef kitleye “**SAYGILI**” olmak.. *gereklidir..*
- *“Eğitimin gizi, eğitilene saygıda yatar..”*

SUNUM PLANINI OLUŞTURMA..

8

İlk aşamada :

- ❖ Hedef kitle kimlerden oluşmaktadır?
- ❖ Sunumun özelliği, amacı nedir?
- ❖ Sunum yapılacak yer ve koşulları nedir?
- ❖ Sunumda verilmek istenen ileti nedir?

Sorularını yanıtlamak gereklidir..

Sunum hazırlama denetim listesi-2

9

1. What is the purpose of the presentation?
2. Who are the audience and what do they need to know?
3. How well informed is the audience already?
4. What terminology will the audience understand?
5. How long do I have?
6. How will the audience be seated?
What is the room layout?
7. What do I know about the topic?
8. What else do I need to find out?

10

Sunum hazırlama denetim listesi-2

11

9. What method of delivery is best?
10. What visual aids and handouts do I need?
11. Do I need to give a demonstration?
12. What support and/or props do I need?
13. How should I dress?
14. What additional resources do I need?
15. Who else will be speaking?
What subjects will they be covering?

www.meetings.org/meeting10.htm, 01.05.08

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
BİLİMSEL ARAŞTIRMA METODOLOJİ DERSİ

12

*Sunum tipi,
amaç ve içeriğe göre değişir.*

**Halka açık bir konferans,
bir ders, bir kongre ..**

**Sunumu içerik ve biçim
bakımından birbirinden ayırsı..**

**Miting, siyasal parti
toplantıları sunumları çok özeldir..**

SUNUM TİPLERİ..

13

- Tez sunumu
- Kongre, simpozyumda bildiri sunumu
- Konferans
- Seminer ya da literatür sunumu
- Panel konuşması
- Ders vb.

*Ağzımızdan her çıkanı,
kulaklarımıza duymalı..*

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
BİLİMSEL ARAŞTIRMA METODOLOJİ DERSİ

14

Sunum tipine göre;

- Amaç ve içerik,
- Süre*
- Kullanılacak yöntem

*Görsel-işitsel araçlar
değişecektir.*

AMACIN BELİRLENMESİ..

15

- İlk belirlenmesi gerekendir.

Çünkü;

➤ içerik,

- Çekirdek / Bilse iyi olur /
Bilse de olur, bilmese de..

➤ ileti (mesaj)

➤ sunum planı buna göre yapılandırılacaktır.

Sunum amaçları denetim listesi

16

1. What do I need
the audience to know?
2. What do I want
the audience to feel?
3. What do I want
the audience to think?
4. What do I want
the audience to do?

www.meetings.org/meeting10.htm, 01.05.08

GEREKSİNİMLER ve EĞİTİM İÇERİĞİ DENGESİ..

GEREKSİNİM PİRAMİDİ

Kaynak : Prof. Dr. Emine DEMİREL, AÜTF, Farmakoloji AbD.
(Trakya Üniversitesi 2001-2 ders yılı açılış töreni konuşmasından)

EĞİTİM SÜRECİ

Soyuta
Karmaşığa

Başkalarının
yardımıyla
öğrenilen

Somuttan
Basitten

Kendi
kendine
öğrenile

Sözel
semboller

Kulak ile

Görsel
semboller

Göz ile

Radyo, kaset, resim

Göz ya da kulakla

Hareketli Resimler

Göz ve kulakla

Televizyon

Sergiler

Geziler

Gösterip Yaptırma

Dramatizasyon sonucu oluşan öğrenmeler

Model ve numunelerle gerçekleşen öğrenmeler

Doğrudan doğruya maksatlı gerçekleşen öğrenmeler

Bütün duyu
organlarıyla
gerçekleşen
öğrenmeler

SUNUM PLANI

19

GİRİŞ

GÖVDE

SON

A landscape photograph capturing a serene scene at sunset. In the foreground, a dark, curved bridge arches across the frame. The water below reflects the warm, orange, and yellow hues of the setting sun. Bare trees stand along the riverbank on both sides, their silhouettes stark against the vibrant sky. The overall atmosphere is peaceful and scenic.

20

Sunum planlama denetim listesi

21

1. Establish my credentials.
2. Short story, quote, or fact to make the topic personal to the audience.
3. Plan the shortest route from the start to the finish.
4. Facts, figures, examples, references.
5. Discuss benefits to sell the audience on the idea/product/service.
6. Reinforce key points, repeat important ideas at least 3 times in different ways.
7. Close with a summation and request for action.

www.meetings.org/meeting10.htm, 01.05.08

GİRİŞ...

22

Amaç;
konuya ilgiyi çekmek
ve sunumun amacını
izleyenlerle paylaşmaktır..

İzleyici kümeyele,
bir “amaç birliği”
yakalamak, yaratmaktadır..

GİRİŞ TEKNİKLERİ

23

- Sunumun amacını belirtmek, kısaca içeriğten söz etmek
- Kişisel bir deneyimi ya da sorunu paylaşmak
- Yaratıcı saydamlar kullanmak
- Filmi (*VCD, CD, DVD, Blue Ray..*)
- Poster
- Oyunlaştırma (*Role playing*)
- Demonstrasyon
- Drama..

SUNUMUN GÖVDE'si..

25

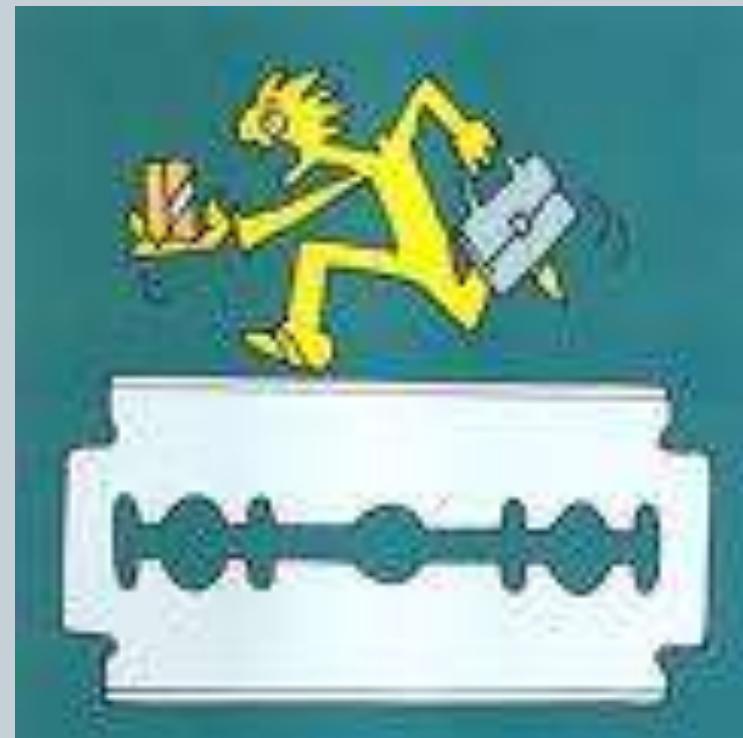
**Sunumun amacına dayanılarak
verileceklerin kanıtlarla
desteklenmiş (*evidence based*) olarak
sunulduğu bölümdür.**

**Kaynaklar sonsuzdur,
amaçla uygun yeterli kaynakça,
SIGN Ölçütleri'ne göre
değerlendirilmelidir..**

SUNUMUN GÖVDE'si..

26

İlgiyi ayakta tutma,
etkili iletişim
tekniklerini kullanma
ve görsel-işitsel
araçları
etkili kullanma
önem taşır..

GÖVDEDE KULLANILACAK SUNUM YÖNTEMLERİ..

27

- Çeşitli, iyi hazırlanmış görsel-işitsel araçları kurallarına uygun kullanarak sunumu desteklemek gereklidir..
- Soru sorma tekniklerini kullanarak katılımı sağlamak önemsenmelidir..
- Beyin fırtınası.. *Sıklıkla yararlanılabilir..*
- Olgu çalışması.. *Çok öğreticidir..*

GÖVDEDE KULLANILACAK SUNUM YÖNTEMLERİ..

28

- Araştırmacı sonuçlarının tablo, şekil, grafik, fotoğraf vb. ile sunumu..
- *Sözel ve sözsüz iletişim tekniklerinin yerinde kullanımı*
- Konu hakkında yeterli teknik bilgiler burada sunulacaktır..

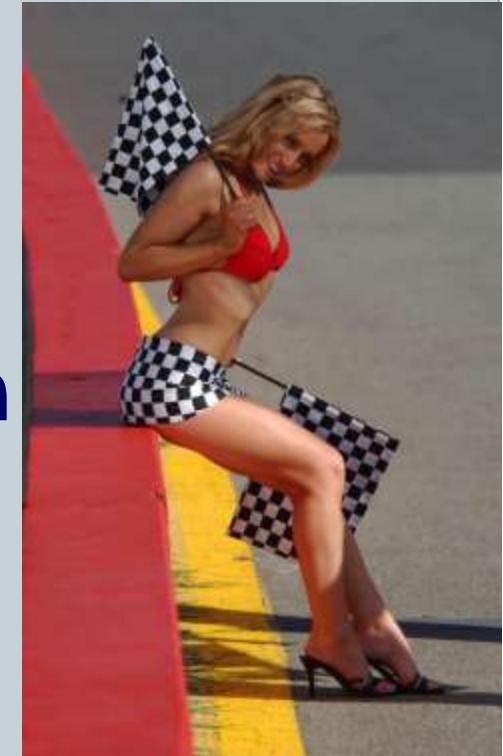
SON...

29

Bu bölüm;

- Kimi kez iletinin verildiği
- Kalıcı, düşündürücü etki yaratıldığı,
- Kimi zaman duygulara seslenen bir bitiş olarak planlanmalıdır...

*İyi bir giriş, ...
Güçlü bir bitiş..*

30

BİTİRİŞ...

31

- Son sözler : Bir atasözü, deyim, *şîirle* güçlendirme,
- *Uygun bir fıkra ile bellekte kalıcı iz bırakma,*
- Yaratıcı saydamlar, karikatürler kullanma,
- *Resim, fotoğraf, film.. ile bitirişi güçlendirme,*
- *Soru yöneltip, katkı isteme ve bitiş tümcesi kurma,*
- Sonuçları irdeleyerek ussal “*yorum*” yapma ve gelecek için bir bakış açısı, bir “*felsefe*” sunma,
- Bilgileri “toplumsal yarar”a dönüştürme sorumu..

*“Başımıza neler örümek
istendiği ve nasıl
direndiğimiz görülmeli,
gelecek kuşaklar için
ders oluşturmalı ve
uyanıklık sağlanmalıdır.
Zaten her şey unutulur,
fakat biz her şeyi
gençliğe bırakacağız...*

*O gençlik ki, hiçbir şeyi
unutmayacaktır.”*

*Gazi Mustafa Kemal
A T A T Ü R K*

Çin bilgesi Konfıçyüs'ten

33

- Duyarsam unuturum
- Görürsem anımsayabilirim
- Yaparsam öğrenirim..

Türkiye'de çağdaş anlamda
Halk Sağlığı bilimlerinin kurucusu
Prof. Dr. Nusret H. Fişek,
bu söze çok değerli bir katkı yapmıştır (1970'ler) :

- ***Tartışırsam olgunlaşırım..***

“Kalıcı” eğitim-öğretim..

34

- Yalnız dinleme ile;
% 20
- Dinleme + görme ile;
% 50
- Dinleme + görme
+ yapma ile; % 70

dolayında “kalıcı”
öğrenme sağlanmaktadır..

Sunum Türlerine Göre Anımsama Düzeyi..

35

Sunum Türü	Anımsama yeteneği, %	
	3 saat sonra	3 gün sonra
Sözel, tek-yönlü ders (konferans)	25	10-20
Yazılı (okuma)	72	10
Görsel ve sözel (sınıf dersi)	80	65
Katılımcı (interaktif) yöntemlerle (rol oynama, olgu tartışması, drama vb.)	90	70

Demokrasi gibi eğitim de “katılımcı” olmalı!..

AKILDAN ÇIKARMAYALIM...

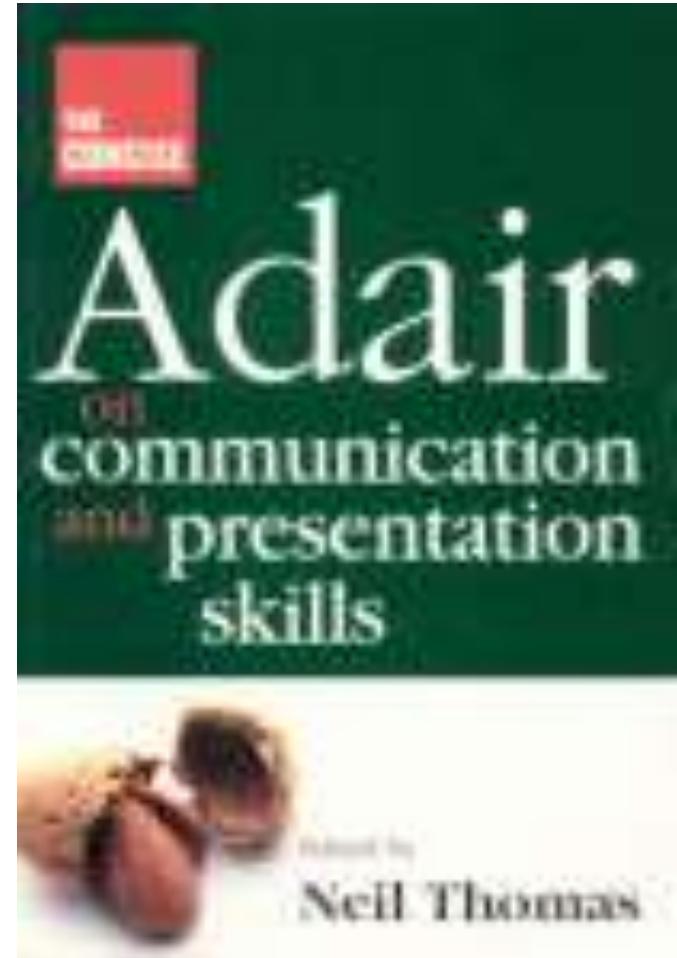
36

- Dinleyicilere arkanızı kesinlikle dönmeyiniz..
- Lazer kaleminizi gelişigüzel kullanmayınız..
- Gülümsemenizi eksik etmeyiniz..
- Saygıda kusur etmeyiniz..
- Zamana uyunuz..
- Önemli yerleri yineleyerek vurgulayınız..
- Soru ve katkılara açık olunuz..
- Sunu sonunda “**Özet**” yapınız
- Mutlaka geri bildirim alınız..

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
BİLİMSEL METODOLOJİ DERSİ

37

“İnsanlara asla işlerini
‘nasıl’ yapacaklarını
söylemeyin;
“*ne yapacaklarını*”
söyleyin
YARATICILIKLARI ile
sizi şaşırtacaklardır.”

Eski bir Çin Şiiri

İnsanlara gidin
Aralarında yaşayın
Onları sevin
Onlardan öğrenin

Onların bildikleriyle başlayın işlerinize
Ve sahip oldukları üzerine kurun çalışmalarınızı
İşinizi bitirip
Görevlerinizi tamamladığınızda
Eğer insanlar
“ Biz O’nu kendimiz yaptık.”
Diyorlarsa
Siz iyi bir öğretmenseñiz.

KESİN GÖREV..

Kişiler arası iletişimde
uyulması gereken temel kurallar,
“KESİN GÖREV”
sözcüklerinin baş harfleri ile başlayan
bir dizi davranış biçimleri
-10 Buyruk (!)-
ile özetlenebilir. .

40

İletişimde 10 Buyruk..

İletişimde Yapılması Gerekenler

Sözlü İletişimde

Konuyu açıklayın
Endişeleri öğrenin
Soruları yanıtlayın
Ilgi çekenek tümceler kullanın
Nazik davranışın

Sözsüz iletişimde

Göz teması kurun
Öne doğru hafifçe eğilin
Rahat oturun
Ellerinizi çok kullanmayın
Ve, gülümseyin!

Kaynak : Ulusoy-Gökkoca, F. Zuhal. Türk Tabipleri Birliği Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. Sağlık Eğitimi Açısından Temel İlkeler. 10 (10):371-374

Etkili Konuşma-1

42

When presenting, remember that even if you have planned well and have all your facts and figures together you could still get it wrong if it is poorly delivered

Think of the audience as your friends. Remember to smile when appropriate, certainly at the beginning and end.

Maintain eye contact and ensure you include everyone in the audience.

Etkili Konuşma-2

43

**Stand comfortably and firmly
with your feet slightly apart.**

Be confident.

**Don't worry about the odd mistake,
everyone makes them.**

**Dress appropriately,
you don't want to draw attention away
from the presentation by wearing
a hideous tie or outrageous jewellery.**

www.meetings.org/meeting11.htm, 01.05.08

Sanırız;

44

*Yapmak
istediğiniz
en güzel sunum,
henüz
yapmadığınız
sunumdur...*

Ö Z E T... (1)

45

Bu derste “*Etkili Sunum Teknikleri*” işlenmiştir.
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Doktora öğrencilerinin,
geleceğin öğretim üyeleri olarak ilerideki
eğitim etkinliklerinde, sunumlarında
“yetkin” (*competent*) olmaları hedeflenmiştir.

Sunum türleri, yapı ve işlevleri bilgisi
aktarılmıştır. Sununun giriş-gövde-sonuç
anatomı ve fizyolojisi öğrenilmiştir.

ÖZET... (2)

46

Sunu içeriği üretilirken “çekirdek/bilse iyi olur/
bilmese de olur” ilkesi paylaşılmıştır.

Dinleyici kitlenin gereksinimini öngörmenin
yaşamsal önemi vurgulanmıştır.

Eğitimin gizi, “**eğitilene saygı**”da saklıdır.. “
KESİN GÖREV” akrostisi ile 10 temel kural
konmuştur. Aralara konan “*dinlendirici yansılar*”
1-2 saniyede geçilmelidir.
Yansı geçişleri sade olmalı,
beden dili abartılı kullanılmamalıdır.

Ö Z E T... (3)

47

Gülümseyen bir yüz,
beden dilinin temel anahtarıdır.
Katılım hep teşvik edilmeli, dinleyenlere sırtını
hiç dönmemelidir. Sorular mutlaka yanıtlanmalıdır.
Sorunun yanıtı bilinmiyorsa,
hiç çekinmeden “*bilmiyorum*” denebilmelidir.
Power point yansıları sade, ağırbaşlı renkleri
kullanmalı; kalabalık olmamalı, sıra no, tarih,
konu, kimlik bilgisi taşımalıdır.

ÖZET... (4)

48

Lazer kalem, salt gösterilecek ögeyi işaretlemeli,
gelişigüzel savrulmamalı, izleyicilerin yüzüne
kesinlikle tutulmamalıdır.

Giriş güçlü, **gövde** sürükleyici
ve **sonuç** ufuk açıcı olmalıdır.

İçerik, hep **toplumsal yarar sağlama**
erekli olmalıdır.

Sunu sonunda **geribildirim** alınmalı,
sunu **özetlenmelidir**. Sununun başında ve sonunda
ictenlikli bir selamlama asıldır..

KAYNAKÇA (1)

49

1. Crisp: Technical Presentation Skills, by Steve Mandel.
2. 136 Effective Presentation Tips, by Tony Jeary.
3. Maximize Your Presentation Skills : How to..., by Ellen Kaye.
4. Effective Presentation Skills (A Fifty Minute Series Book), by Steve Mandel
5. Effective Presentation: How to Create and Deliver a Winning Presentation
by Ros Jay & Antony Jay .
6. How to Write Proposals and Reports That Get Results :
Master the Skills of Business Writing, by Ros Jay
7. Brilliant Presentation : What the Best Presenters Know, Say and Do,
by Richard Hall.
8. Ankara Üniv. Tıp Fak. PDÖ Eğiticisi Eğitimi Sertifika Programı
Eğitim Materyali.
9. Ankara Üniv. Tıp Fak. Eğitici Eğitimi Sertifika Programı eğitim materyali.

A wide-angle photograph capturing a series of waterfalls cascading down a steep, mossy cliff face into a vibrant turquoise lake. The cliff is densely covered in lush green vegetation and trees. The waterfalls vary in size, creating a dynamic pattern of white spray and blue-green water. In the background, more green hills and a clear sky are visible.

50

KAYNAKÇA (2)

51

10. Saltık, A. Sağlık Eğitimi, A.Ü. Tıp Fakültesi Ders notları,
11. Saltık, A. Dünyada ve Türkiye'de Tıp ve Halk Sağlığı Eğitimi, A.Ü. Tıp Fakültesi Ders notları, (yayınlanmamış) 2007.
12. Özakpınar, Y. Verimli Ders Çalışmanın Psikolojik Boyutları, Epsilon Yay., İst., 1998.
13. Kaufman, DM. ABC of learning and teaching in medicine : Applying educational theory in practice.
BMJ vol 326, pp 213-6, 25 Jan 2003,
14. www.perid.net/pidiletisim.php , erişim : 01.03.08
15. www.meetings.org/meeting10.htm, 01.05.08
16. Küpper D, Kobsa A. User-Tailored Plan Presentation.
www.ics.uci.edu/~kobsa/papers/2001-UM01-kuepper-kobsa.pdf, erişim : 01.05.08

Türkiye'de kadınların
¼'ü sigara içiyor
ve kadınlarda da
akciğer kanseri
başta olmak üzere
kanser hızla artıyor..

Lütfen,
Sigara içmeyiniz..

Teşekkür ederiz.. Soru ve katkılarınızı bekliyoruz..

Dr. Ahmet SALTIK, www.ahmetsaltik.net

53

